

15, § 17, således ændret, ændringsforslag nr. 16, § 18, således ændret, ændringsforslag nr. 17, § 19, således ændret, ændringsforslagene nr. 18 og 19, § 20, således ændret, ændringsforslag nr. 20, § 21, således ændret, §§ 22 og 23, ændringsforslag nr. 21, § 24, således ændret, § 25, ændringsforslag nr. 22, § 26, således ændret, §§ 27 og 28, ændringsforslag nr. 23, § 29, således ændret, ændringsforslag nr. 24, § 30, således ændret, § 31, ændringsforslag nr. 25, § 32, således ændret, §§ 33-38, ændringsforslag nr. 26, § 39, således ændret, §§ 40-42, ændringsforslag nr. 27 om indsættelse af en ny paragraf efter § 42, ændringsforslag nr. 28, § 43, således ændret, § 44, ændringsforslag nr. 29, § 45, således ændret, § 46, ændringsforslag nr. 30, § 47, således ændret, § 48, ændringsforslag nr. 31 og § 49, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om gymnasieskoler.

§§ 1-3, ændringsforslag nr. 1, § 4, således ændret, §§ 5-8, ændringsforslag nr. 2, § 9, således ændret, §§ 10-12, ændringsforslag nr. 3, § 13, således ændret, ændringsforslagene nr. 4 og 5, § 14, således ændret, § 15, ændringsforslag nr. 6, § 16, således ændret, §§ 17-19, ændringsforslag nr. 7, § 20, således ændret, ændringsforslag nr. 8, § 21, således ændret, og §§ 22 og 23 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Udvalget angående forslag til arvelov for Grønland har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget angående „Kongeriget Danmarks Hypotekbank“'s beretning for regn-

skabsåret 1956-57 har afgivet betænkning. Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget angående forslag til lov om ændring i lov om vurdering af landets faste ejendomme har afgivet tillægsbetænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

I skrivelse af gårs dato meddeler socialministeren, at han ønsker her i tinget skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om pension og hjælp til enker m. fl.

I skrivelse af dags dato meddeler finansministeren, at han ønsker her i tinget skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om en opsparingsordning for unge ikke-forsørgere og forslag til lov om ændring i lov om totalisatorspil.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Socialministeren (Bomholt): Jeg skal her ved tillade mig for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om pension og hjælp til enker m. fl.*

De problemer, der foreligger for forskellige grupper af enlige kvinder, har ofte været fremme i den offentlige debat og har været undersøgt i kommissioner og udvalg.

I 1948 kom der en betænkning fra et udvalg vedrørende enkernes kår; nedsat af Danske Kvinders Nationalråd, og i 1953 udsendtes betænkningen „Den enlige moder“, der blev afgivet af en kommission nedsat af Nationalrådet og Dansk Kvinde-samfund. Disse betænkninger stiller forslag til forbedringer af enkers og andre enligt stillede kvinders kår først og fremmest med hensyn til en overgangshjælp.

I folkeforsikringskommissionens betænkning, der blev afgivet i 1955, har man været inde på spørgsmålet om at indføre en pensionsordning for enker; og også her i tinget har de problemer, jeg har nævnt, været gjort til genstand for forhandling, senest under behandlingen af ændringsloven til folkeforsikringsloven, ved hvilken folkepensionen blev indført.

Der er som bekendt allerede gennemført lovbestemmelser, der tager sigte på at hjælpe enlige kvinder, idet der ved love af 1955 og 1956 er indført bestemmelser herom i forsorgsloven.

[Socialministeren.]

Efter disse bestemmelser kan der i en række tilfælde ydes en overgangshjælp i indtil 13 uger efter, at en kvinde er blevet enlig. Hjælpen kan ydes til enker uden hensyn til deres alder og i særlige tilfælde til kvinder med børn under 18 år, som bliver separeret eller skilt uden separation. Hjælpen ydes efter lignende principper som hjælp til tuberkuloseramte og værnepligtige.

Når overgangshjælpen ophører, kan der i et vist omfang ydes underholdshjælp, og der er endvidere bestemmelser om en uddannelseshjælp.

Der er herved givet en håndsækning til enlige kvinder, men bestemmelserne giver ikke en tilstrækkelig betrygget stilling. For at få undersøgt, hvilket behov der er for yderligere lovgivning, nedsatte min forgænger, socialminister Strøm, i november 1956 et udvalg, der har til opgave at undersøge problemerne i forbindelse med indførelse af en enkepensionsordning og virkningerne af at lade en sådan ordning omfatte andre enlige kvinder end enker.

Efter de oplysninger, udvalget har givet mig, vil der gå nogen tid, før udvalgets betænkning kan foreligge. Regeringen er imidlertid af den opfattelse, at det uden nærmere undersøgelse kan fastslås, at en vis gruppe enker er sådan stillet, at de bør omfattes af en lovgivning om enkepension, og at der snarest bør gennemføres en pensionsordning af en sådan karakter, at den dækker et påtrængende behov og i øvrigt ikke griber forstyrrende ind i det bredere anlagte arbejde, som udvalget udfører.

Den gruppe enker, der er tale om, er kvinder, der er blevet enker i en ret høj alder, men før de har nået den alder, da de kan få folkepension, og som på grund af deres alder, eller fordi de har børn hos sig, normalt ikke har mulighed for at få beskæftigelse. Disse kvinder vil ved det foreliggende forslag få pensionen som en egentlig ret. Forslaget medtager imidlertid en bestemmelse om, at også andre enlige kvinder kan få adgang til pension, men dog kun

hvor der er tale om svigtende helbred eller andre ganske særlige omstændigheder og kun efter dispensation i det enkelte tilfælde.

Hermed finder jeg at et øjeblikkeligt behov er dækket, og i hvilket omfang der i øvrigt er brug for en lovgivning, skulle enkepensionsudvalgets undersøgelser give svaret på.

For at få bestemmelserne om hjælp til enker samlet i én lov er i forslaget i kapitel II optaget de bestemmelser fra forsorsloven om hjælp til enker, som jeg omtalte før.

Det foreliggende lovforslag går herefter ud på, at kvinder, der bliver enker efter det fyldte 55. år, når ægteskabet har varet i mindst 5 år, får ret til pension efter denne lov. Har enken ved ægtefællens død to børn under 18 år, til hvis forsørgelse hun bidrager, nedsættes aldersgrænsen til 45 år, og der stilles ikke krav med hensyn til ægteskabets varighed. Endvidere foreslås, at enker, der ved det fyldte 55. år stadig modtager underholdshjælp efter de hidtidige bestemmelser om enkehjælp, overgår til fremover at oppebære pension efter denne lov. For de enlige kvinder, der ved dispensation skal kunne få pension, er tilgangsaldersgrænsen sat til 50 år.

Om enkelthederne i forslaget kan jeg i øvrigt oplyse, at pensionen bliver af samme størrelse som folkepensionen til enlige. Pensionen vil efter de siden 1. oktober 1957 gældende satser komme til at udgøre 3 528 kr. om året i hovedstadsområdet, 3 384 kr. i købstæderne og 3 096 kr. i landkommunerne. Til dette grundbeløb vil der kunne ydes børnetillæg svarende til det børnetillæg, der kan ydes til folkepensionen, hvis den pågældende kvinde ikke i forvejen er berettiget til underholdsbidrag til sine børn. Endvidere får kommunerne et rådighedsbeløb, af hvilket der kan ydes personlige tillæg til pensionister, hvis forhold er særlig vanskelige. Pensionen skal reguleres under hensyn til modtagerens indtægt; reglerne er på dette punkt noget strengere end folkeforsikringslovens bestemmelser.

Pensionen bortfalder, hvis en pensionist

[Socialministeren.]

indgår ægteskab, men hun kan på ny få pension, når ægteskabet ophører.

Pensionen bortfalder ligeledes, dersom hun bliver berettiget til invalidepension eller folkepension eller kommer under særforborg, og en kvinde kan ikke samtidig få pension efter loven og arbejdsløshedsunderstøttelse.

Bestemmelserne i lovforslagets kapitel II om hjælp til enker giver mig ikke anledning til særlige bemærkninger, da de ganske svarer til de gældende regler for hjælp til enker i henhold til forsorgsloven.

Med hensyn til refusionsreglerne skal jeg oplyse, at udgifterne til pension er foreslået dækket efter samme regler som folkepensionen. Den hjælp, der hidtil er ydet disse kvinder, har været ydet efter forsorgsloven og for størstedelens vedkommende båret af kommunerne. Virkningen af forslaget vil altså blive, at staten fremtidig overtager en større andel af disse udgifter. Refusionsreglerne for så vidt angår hjælpen til enker efter forslagets kapitel II er derimod de samme, som er gældende i dag.

I bemærkningerne til lovforslaget er redegjort for merudgifterne for det offentlige, og jeg kan derfor her indskrænke mig til at nævne, at disse anslås til i alt 12 à 13 mill. kr. årligt.

Med disse bemærkninger anbefaler jeg lovforslaget til velvillig behandling i det høje ting.

Finansministeren (Kampmann): Jeg skal tillade mig for det høje ting at fremsætte forslag til lov om en opsparingsordning for unge ikke-forsørgere.

I forbindelse med behandlingen af de forskellige forslag til ændringer af skatte-lovgivningen, som har været fremsat i denne samling, har folketinget haft lejlighed til at drøfte en række muligheder for at fremme den private opsparing ved skattemæssige begunstigelser.

Den ordning, der nu foreslås gennemført, er et af resultaterne af disse drøftelser. Den har i hovedtræk været overvejset allerede under behandlingen af de ændringer i indkomstbeskatningen for ikke-forsørgere, der gennemførtes i anledning af det ny forsørgerbegreb.

De nye regler om, hvem der skal beskattes

som forsørgere, blev som bekendt gennemført ved ligningsloven i december måned. De medførte, at en gruppe enligt stillede personer med egen husstand mistede deres forsørgerstilling. Ved behandlingen af udskrivningsloven i marts måned var der enighed om, at indkomstskatten for disse personer burde lempes. Den ny skala for ikke-forsørgere fik imidlertid af praktiske grunde gyldighed for alle ikke-forsørgere; men det folketingsudvalg, der behandlede forslaget til udskrivningsloven, udtalte, at det var en forudsætning herfor, at der snarest gennemførtes en særlig ordning, hvorefter ikke-forsørgere under 25 år enten skulle foretage en passende opsparing i et pengeinstitut eller betale et tillæg til den statsindkomstskat, der beregnes efter den lempeligere skala. Det store flertal af disse skatteydere er også tidligere blevet beskattet som ikke-forsørgere, og de pågældende vil som regel have mulighed for at lægge en del af deres indtægt til side, bl. a. fordi de i vidt omfang får kost og logi på gunstige vilkår enten hos forældrene eller hos arbejdsgiveren.

Det foreliggende lovforslag følger nøje de retningslinjer, der blev angivet under behandlingen af udskrivningsloven.

I denne forbindelse vil jeg gerne understrege, at forslaget ikke blot skal tjene til at løse de aktuelle beskatningsproblemer, som det nye forsørgerbegreb har rejst; der er også ved dets udformning lagt vægt på at skabe en varig ordning, som fremmer opsparingen hos de unge. De har, som jeg allerede har nævnt, som regel gode muligheder for at spare op, og det, som de lægger til side i de unge år, vil komme dem til gode, når de efterhånden skal stifte hjem eller begynde egen virksomhed.

Efter den foreslåede opsparingsordning indskyder ikke-forsørgere under 25 år fra og med skatteåret 1959-60 på særlige konti i et pengeinstitut et beløb svarende til statsindkomstskatten for det pågældende skatteår, dog højst 2 000 kr. årlig. For skatteåret 1958-59 træder ordningen først i kraft for 2. skattehalvår, og indskudsbeløbene bliver derfor kun halvt så store som for de kommende skatteår.

De indskudte midler forrentes af pengeinstitutterne, og renterne kan hæves med det varsel, som fastsættes af vedkommende